

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Václav Klaus:

Budoucnost mezinárodních
rozvojových institucí

Ivo Strejček:

Výroční cena IVK 2015 udělena
Milanu Knížákovi

Ivo Strejček:

Kniha „Fenomén Knížák“

Blahopřání Karlu Dybovi

Otázka IVK:

Co říká aféra Volkswagen
o západní environmentální
politice? (Markéta Šichtařová,
Ivan Brezina, Ivo Strejček,
Lukáš Kovanda, Ladislav Ják,
Jan Bartoň)

Jan Skopeček:

Dokončení evropské
hospodářské a měnové unie

Budoucnost mezinárodních rozvojových institucí*

Mohou být jejich selhání ještě větší?

Václav Klaus

Děkuji za pozvání, které je pro mne první příležitostí pro návštěvu tohoto krásného ostrova. Naposledy jsem byl v Řecku na konci června tohoto roku na konferenci v Aténách, kde probíhala diskuse o evidentně neudržitelné řecké dluhové krizi, která je důsledkem dobrovolného vstupu (a pokračujícího členství) této země v Evropské měnové unii. Toto institucionální uspořádání se pro Řecko stalo neúnosnou zátěží, ne-li přímo svěřací kazajkou. Měnový kurz a další důležité ekonomické parametry spojené s členstvím v eurozóně se ukázaly být v hlubokém rozporu s dlouhodobými definičními charakteristikami řecké ekonomiky.

To však není tématem této konference. Dodávám bohužel, protože bychom se z toho mohli hodně poučit. Respektované (chce se mi říci rádoby respektované) mezinárodní ekonomické instituce – Mezinárodní měnový fond a Světová banka – Řecko před vstupem do eurozóny nevarovaly, ač je jejich členskou zemí. Byla to jen analytická chyba?

Nemyslím si to. Souhlasím s ostrým výrokem známého profesora Harvardské univerzity Richarda Coopera, že „Mezinárodní měnový fond v případě Řecka podřídil své analytické soudy politickým preferencím evropských úředníků a politiků“. To velmi oslabilo důvěryhodnost MMF. Někteří kritici dokonce tvrdí, že se ve svém chování vůči Řecku MMF neřídil svým původním mandátem, ale byl použit k tomu, aby pomohl zachraňovat Evropskou měnovou unii. Nestalo se to poprvé a Řecko není jediným příkladem. Stále si pamatujeme fatální pochybení MMF v případě Thajska a Indonésie v devadesátých

letech. Jsem přesvědčen, že by případová studie nedávného řeckého dramatu byla perfektním úvodem k naší dnešní diskusi. Nechci se o to ale teď pokoušet (viz můj projev „First Five Years since the Outbreak of the Greek Crisis?“, Le Cercle Washington Meeting, The Fairfax at Embassy Row, Washington, D.C., 28. června 2015, www.klaus.cz/clanky/3771).

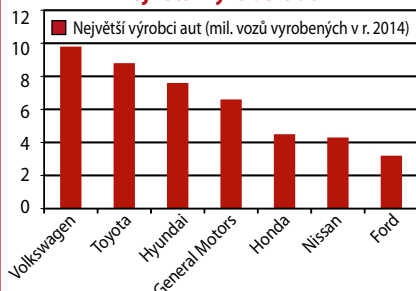
Mám mnoho pochybností o pozitivním přínosu těchto institucí k ekonomickému rozvoji a blahobytu kdekoli ve světě. Můj názor je blízký názorům ekonomů, kteří jsou kritičtí i vůči konceptu rozvojové pomoci jako takové.

Abych byl spravedlivý, nechci předstírat, že znám (nebo umím předpovídat) „Budoucnost mezinárodních rozvojových institucí“. Namísto spekulování o budoucnosti, bych však chtěl říci, že mám mnoho pochybností o pozitivním přínosu těchto institucí k ekonomickému rozvoji a blahobytu kdekoli ve světě. Můj názor je blízký názorům ekonomů, kteří jsou kritičtí i vůči konceptu rozvojové pomoci jako takové. Stejně jako oni jsem přesvědčen, že tyto instituce mnohem více prospívají lidem, kteří v nich pracují, než lidem v rozvojových zemích. Dávají politikům v bohatých zemích dobrý (byť falešný) pocit toho, jak jsou šlechetní.

Můj další problém – silně ovlivněný mou zkušeností s životem v Evropě, v zemi, která se před jedenácti lety stala členem Evropské unie – souvisí s tím, jak se vyhnout nebezpečí, že tyto mezinárodní instituce potlačí nebo minimálně podstatně naruší suverenitu jednotlivých zemí, svých členských států. V této souvislosti mohu být také negativně ovlivněn tím, že jsem strávil téměř půl století v komunistické zemi, která byla součástí sovětského impéria a kvůli tomu ztratila svou suverenitu. Obávám se, že se něco podobného odehrává před našimi očima v těchto dnech v Evropě – členské státy Evropské unie také ztrácejí svou suverenitu. ▶

ŘÍJNOVÝ GRAF IVK

Největší výrobci aut

Pramen: Statista, 2015

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29
160 00 Praha 6
e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 26. 10. 2015

* Projev na konferenci Rhodos Forum 2015, Hotel Aldemar Amilia Mare, Kallithea, Rhodos, 11. října 2015. Z angličtiny přeložil Filip Šebesta.

Mezinárodní spolupráce, přátelské vztahy mezi zeměmi, ekonomické otevírání se, volná směna zboží a služeb jsou principy, které jsou naprosto zásadní a nezpochybnitelné. Jsem rezolutním zastáncem volného trhu. Otázkou zůstává, jaký druh institucí by měl monitorovat a dohlížet nad fungováním trhů, kdo by měl koordinovat politiku zemí účastnicích se mezinárodního systému. Měly by být tyto instituce postaveny na mezivládních principech nebo na principech supranacionalismu? Budu vždy obhajovat první typ těchto institucí a jsem velmi ostře proti druhému. Klíčovým rozdílem je jejich dopad na suverenitu národů (států). Supranacionalismus ji podkopává.

Mezinárodní organizace existují proto, že ekonomika je globální, ale státy jsou suverénní.

Mezinárodní organizace existují proto, že ekonomika je globální, ale státy jsou suverénní. I to ale vyvolává mnoho otázek. Pomáhají mezinárodní organizace koordinovat politiku jednotlivých zemí způsobem, který je prospěšný pro všechny? Nebo jsou prostředkem toho, jak jedny země vnucují svou politiku jiným? Nebo jsou dokonce prostředkem vnucování vůle globální nomenklatury všem zúčastněným zemím? Bernard Connolly je v posledním čísle časopisu *The International Economy* v tomto ohledu naprosto skeptický. V dnešní globální ekonomické a politické situaci je ambice pomoci všem nerealizovatelná: „za současných okolností mohou mezinárodní organizace fungovat pouze jako prostředek vnucování vůle některých zemí ostatním nebo vnucování vůle nomenklatury všem“ (s. 18). Obávám se – jako ekonomický analytik a jako bývalý politik – že má Connolly pravdu.

Reálné fungování těchto institucí, ne sliby, proklamace a propaganda, je to, na čem záleží. Neměli bychom tedy mluvit o mezinárodních rozvojových institucích teoreticky, jako kdyby existovaly ve vakuu. Neměli bychom o nich mluvit ani výlučně normativním (nebo preskriptivním) způsobem, tedy jaké by být měly. Tyto instituce jsou zcela reálné. Pracují tam normální lidé, nejsou to andělé, ani všemocní a nestranní služebníci lidstva. Jsou vedeni svými zájmy, nikoli rozumem jako takovým, obecným dobrem, veřejným blahem, neutralistickými vědeckými poznatky či nadpřirozenou moudrostí. V těchto institucích pracují omylné lidské bytosti. Bez ohledu na to, kolik prvotřídních ekonomů najmou, nemohou vyřešit nepřekonatelný problém nedostatečnosti lidských znalostí, centralizovaných na jednom místě. Myšlenky Friedricha von Hayeka – tak dobře popsané v jeho slavném článku „Využití znalostí ve společnosti“ (1945) – nám to říkají naprosto jednoznačně.

Reálné fungování těchto institucí, ne sliby, proklamace a propaganda, je to, na čem záleží.

Nemluvím o evidentních pochybeních těchto institucí, které v tolika dobře zdokumentovaných případech nastaly. Ve svém článku v *The International Economy* německý ekonom Klaus Engelen popisuje případy těchto selhání následujícím způsobem: „Podkopávání struktury řízení těchto institucí. Užívání politického tlaku k likvidaci nezávislosti a neutrality institucí. Ohýbání pravidel jejich jednání z důvodů politické účelnosti. Umožnění masivního střetu zájmů, který eroduje objektivní rozhodování. Ztráta důvěryhodnosti u veřejnosti. Umožnění silným mezinárodním hráčům

dominovat a blokovat schválené reformy. Svádění viny na nedostatky těchto institucí a odvádění pozornosti od role národních politiků a zkorumpovaných elit.“ Atd.

Neexistuje žádný způsob, jak tyto defekty odstranit. Jediný způsob jak minimalizovat jejich důsledky je minimalizovat kompetence těchto institucí. To také vyžaduje, aby zůstaly mezivládní, nikoli nadnárodní. Vyžaduje to, aby odpovídaly dnešnímu rozložení sil ve světě, aby rozšiřovaly počet svých členů a tím i svou politickou legitimitu, aby přizpůsobovaly své rozhodovací procesy rostoucímu podílu rozvojových zemí na světovém obchodu a HDP.

Jediný způsob jak minimalizovat jejich důsledky je minimalizovat kompetence těchto institucí, aby zůstaly mezivládní, nikoli nadnárodní.

Mezinárodní rozvojové instituce tady jsou a budou i nadále. Jejich budoucnost nebude od současnosti moc odlišná. Nejlepší taktikou jednotlivých členských zemí je přispívat k neutralitě těchto institucí a chovat se maximálně racionálně doma, aby nebyly nuceny žádat tyto instituce o pomoc. To byla vždycky má osobní strategie, i když se to těmto institucím a jejich představitelům moc nelíbilo. Dovolte mi, abych své vystoupení zakončil vzpomínkou na své – více než dvě desítky let staré – prohlášení, které jsem učinil ve své funkci ministra financí na konferenci Světové banky ve Washingtonu: „Nejsem ochoten platit tvrdé peníze (hard money) za měkké rady (soft advice).“

Publikováno v týdeníku Euro dne 12. října 2015.

NOVINKA

Velcí Václav Klaus
ekonomové
jsou mou inspirací

Publikace č. 22/2015

institůt
VÁCLAVA
KLAUSE

IVK nabízí knihu **Václava Klause „Velcí ekonomové jsou mou inspirací“** (2015), která shrnuje autorovy texty o slavných ekonomech minulosti a současnosti. Tyto texty jsou roztroušeny po různých časopisech a knihách (či pouze internetových serverech), leckdy v různých jazycích. Pro náhodného čtenáře mohou vypadat jako zcela izolované nebo dokonce nahodilé. To je i není pravda. Vznikaly v průběhu delšího období, v podstatě nesystematicky, bez jakéhokoli předem zformulovaného plánu, ale vnitřní myšlenkovou jednotou, která je vzájemně spojuje, mají. Vystihují Klausovo pojetí ekonomie, které je v nich zřetelně i srozumitelně vyjádřeno.

184 stran, 150 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

Výroční cena IVK 2015 udělena Milanu Knížákovi

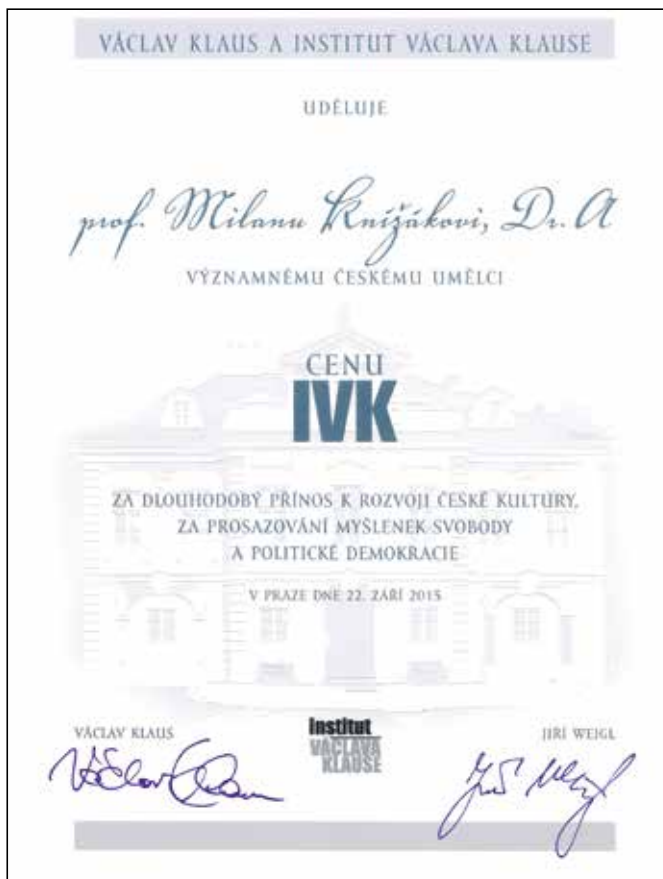
Výroční cena Institutu Václava Klause pro rok 2015 byla rozhodnutím správní rady Institutu udělena profesorovi Milanu Knížákovi. Rozhodnutí bylo jednomyslné.

Výroční cena IVK je na základě statutu této instituce udělována těm osobnostem, které svým dílem, postoje a názory obhajují svobodu, volný trh a konzervativní společenské hodnoty. Návrhy na možná ocenění může podávat jakýkoliv jednotlivec a každý podaný návrh je správní radou IVK posouzen.

Milan Knížák nebyl jediným letošním kandidátem na udělení této prestižní ceny. Správní rada IVK v jeho případě vzala v úvahu nejen celoživotní významný umělecký přínos českému výtvarnému umění, ale ocenila jeho dlouhodobě pevné občanské postoje, kterými obhajuje svobodu a demokracii. I s přihlédnutím ke Knížákovu významnému letošnímu životnímu jubileu se mu rozhodla ocenění udělit.

Slavnostní předání Ceny proběhlo 22. září 2015 v prostorách Institutu Václava Klause na Hanspaulce za přítomnosti pozvaných hostů a médií.

Při seznamování přítomných s rozhodnutím udělit profesorovi Knížákovi tuto cenu, ředitel IVK Jiří Weigl ocenil, kromě jiného, také manažerské a organizační schopnosti Milana Knížáka. Připomněl, s jakým úsilím se pustil do reorganizace Akademie výtvarného umění a jak důsledně pečoval o rozkvět Národní galerie. Zajímavé bylo i ocenění manažerských schopností profesora Knížáka Jiřím Weiglem osobní vzpomínkou na rok 2003. Jiří Weigl, tehdy kancléř prezidenta republiky, musel řešit složitý problém Salmovského paláce, který od svých předchůdců na Hradě převzal v žalostném stavu. Právě tehdy se seznámil s Milanem Knížákem a společně našli cestu, aby zubožený prostor přeměnili na jedno z center

uměleckých sbírek Národní galerie.

Prezident Václav Klaus při předávání Výroční ceny IVK ocenil, kromě významného a neotřelého přínosu Milana Knížáka českému uměleckému prostředí, zejména jeho neoblomné občanské postoje. „Lze snad v některých názorech s Milanem Knížákem polemizovat i nesouhlasit, ale nikdy mu nelze upřít jeho obhajobu práva jiných vyjadřovat se svobodně,“ glosoval jeho postoje Václav Klaus.

Profesor Milan Knížák si zjevně udělení Výroční ceny IVK nesmírně váží. Řekl, že „Institut Václava Klause považuje za poslední ostrůvek svobodného myšlení v této zemi“ a že „ocenění od těchto lidí si proto velmi váží“.

Slavnostního předání Výroční ceny IVK se zúčastnila také první laureátka Ceny Ing. Stanislava Janáčková, která toto ocenění získala v roce 2014.

Ivo Strejček, 13. října 2015

Kniha „Fenomén Knížák“

Profesor Milan Knížák letos na jaře oslavil své 75. narozeniny a Institut Václava Klause uspořádal k jeho kulatému výročí v prostorách Institutu na Hanspaulce společenskou setkání s názvem „Fenomén Knížák“. Kromě této akce Institut Milanu Knížákovi sestavil a věnoval knihu se stejným názvem - „Fenomén Knížák“. Křest knihy proběhnul 22. září 2015 v Paláci knih Luxor na Václavském náměstí.

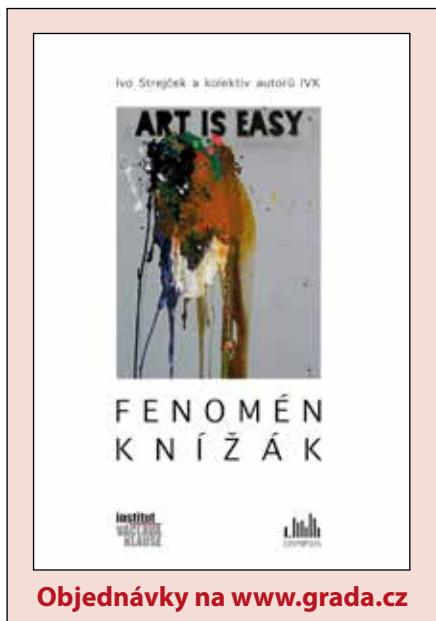
Smyslem této knihy nebylo, a ani nemohlo být, mapovat, popisovat či dokonce hodnotit Milana Knížáka jako všestranného umělce. Nikdo z nás nejsme kunsthistoriky a necítíme se nijak oprávněni posuzovat Milana Knížáka jako výtvarníka a umělce. I přesto, že o jeho výjimečném přínosu českému umění nemůže být sporu.

Nás na Milanu Knížákovi zaujalo něco jiného: zajímal nás Milan Knížák jako člověk

vybudovaných, pevných a přesvědčivě obhajovaných názorů na svět kolem sebe. Všimli jsme si, jak rozhodně - a ve všech ohledech svobodně - se tento člověk vyjadřoval po celá desetiletí k vývoji uvnitř české společnosti, jak aktivně přispíval k jejímu přetváření všude tam, kde se cítil odborně povoláný či manažersky zdatný.

A přesto snad může být zájem Institutu Václava Klause o Milana Knížáka, při vědo-

mí tolika odlišností v knížíčkově osobnostním i profesionálním ustrojení, pro leckoho překvapivý. Detailnější zkoumání jeho občanských postojů však ukazuje, jak mnoho společného mají na první pohled tak odlišné osobnosti, jakými jsou Václav Klaus a Milan Knížák.

Objednávky na www.gradac.cz

Kniha pochopitelně nabízí názory, které obě osobnosti společně sdílejí a které je spojují. Záměrně však není složena výhradně z textů, v nichž by se obě osobnosti navzájem pouze chválily. Kdybychom zvolili tento přístup, vytvořili bychom sborník obsahově nudný, plochý a v důsledku i čtenářsky nezajímavý. Programově jsme hledali a dávali přednost takovým textům, ve kterých obě osobnosti spolu navzájem nesouhlasí či jeden s druhým polemizují. A jsem přesvědčen, že jsme zvolili správný přístup, jenž může i čtenáře samotného vybídnout ke kritickému přemýšlení o nabídnutém obsahu.

Kniha „Fenomén Knížák“ je obsahově rozdělena do pěti částí. Úvodní část je sesta-

vena z textů těch, kteří v dubnu vystoupili na již zmíněném společenském setkání na Hanspaulce. Zde čtenář najde texty Václava Klause, Jiřího Weigla, Ivany Kyzourové a Milana Knížáka.

Druhá, přirozeně nejrozsáhlejší část knihy, je výběrem z textů Milana Knížáka, které různě publikoval v minulých desetiletích. Tato kapitola je vnitřně strukturována tak, abychom v ucelených částech nabídli občanské názory Milana Knížáka na svobodu v nejširším slova smyslu, na vývoj české společnosti, na domácí politiku a její spolutvůrce, na svobodu umělecké tvorby, na poslání Národní galerie, jeho postřehy pedagogické a Knížákovy názory na Václava Klause.

Třetí část je věnována textům Václava Klause, které v různých letech a při různých příležitostech prezident věnoval osobnosti Milana Knížáka, jeho názorům a postojům.

Čtvrtá část knihy přináší ukázky z tvorby výtvarníka, fotografa, módního návrháře, autora nábytkového designu, básníka,

hudebníka, fotografa Milana Knížáka, aby v páté části představil sám sebe.

A také jsme se v knize pokusili o vtip s vědomím, že jedním z názorů Milana Knížáka je, že vlastně „art is easy“. Celkem snadno jsme si tento názor osvojili a knihu doplnili o dvě fotografie, na kterých Václav Klaus fotoaparátem ve svém vlastním mobilním telefonu Milana Knížáka při různých příležitostech zachytil. Já bych řekl, že se to docela povedlo!

A na závěr mi dovoluňte být poněkud osobnější. Po celé ty měsíce, kdy jsem knihu připravoval a sestavoval, jsem samozřejmě s panem profesorem Knížákem spolupracoval. Vždy jsem byl příjemně překvapen, jak pečlivý, spolehlivý a tolerantní člověk to je. Když bylo třeba něco dodat či doplnit do druhého dne, bylo to na stole včas. A když jsme my oba něco opomněli – pak to vše zachránila bezvadná paní Knížáková. Oběma za spolupráci nad knihou „Fenomén Knížák“ moc děkuji.

Ivo Strejček, 13. října 2015

Dne 21. října 2015 se dožil 75 let známý český ekonom, ministr několika polistopadových vlád, posléze řadu let diplomat a celý

život pedagog prof. Ing. Karel Dyba, CSc., – velký příznivec Institutu Václava Klause a přítel nás všech, kteří jsme měli to potěšení s ním spolupracovat a po dlouhá desetiletí se s ním přátelsky setkávat.

Karel Dyba patří ke generaci ekonomů, kterým rok 1968 na prahu profesního života otevřel dveře k poznání světa i sku-

Blahopřání Karlu Dybovi

tečně ekonomické vědy. Po letech normalizační stagnace jej listopad 1989 zastihl jako vědeckého pracovníka s odbornou i lidskou autoritou, což mu umožnilo rychle zaujmout jedno z předních míst mezi tvůrci a realizátory bezprecedentní české ekonomické transformace. Jako ministr hospodářství byl jejím výrazným představitelem a známým politikem ODS.

Po odchodu z aktivní politiky v posarajevském období působil jako konzultant a profesor ekonomie na VŠE v Praze. V letech 2007–2012 přerušil svou akademickou dráhu, ale pouze zdánlivě – stal se velvyslancem na zřejmě neakademickém postu, který v zahraniční službě existuje – velvyslancem

ČR při Mezinárodní organizaci pro hospodářskou politiku a rozvoj (OECD), kde jeho kvalifikace akademického ekonoma s významnou politickou zkušeností našla dobré uplatnění a evidentně svědčila panu velvyslanci, České republice i OECD. Karel Dyba je stále aktivní osobností naší veřejné scény. Rádi se s ním setkáváme jako s erudovaným řečníkem a diskutérem na konferencích a seminářích, rádi čteme jeho texty, rádi s ním debatujeme a přátelsky setkáváme. Celoživotnímu sportovci se smyslem pro fair play a gentlemanovi, jakých dnes již mnoho není, přejeme do dalších mnoha let hodně zdraví a životní spokojenosti.

Kolektiv IVK

OTÁZKA IVK

Co říká aféra Volkswagen o západní environmentální politice?

Markéta Šichtařová
ředitelka společnosti
Next Finance, s.r.o.

Kauza Volkswagen nyní válkuje (minimálně ve finančním světě) vše ostatní: Řecko je zapomenuto (byť má čerstvě po volbách), Čína je zapomenuta (ačkoliv její akcie pokračují v propadu), ani imigranti a kvóty, které tolik pálí Čechy a Slováky, nestály spekulantům za pozornost. Kauza nabírá takových rozměrů, že dokonce sama německá vláda – jako by toho v poslední době neměla dost s imigrací – se musela od kauzy distancovat a prohlásit, že o falšování nic nevěděla. A evropská automobilová asociace ACEA si zase pospíšila s tvrzením, že prý jde o „izolovaný případ“, který prý rozhodně neznamená, že by podobné praktiky byly rozšířené v celém automobilovém průmyslu. Kdyby však takové podezření neexistovalo, ACEA by jaksi neměla motivaci jej dementovat, že.

Na první pohled se jedná „jen“ o výživný skandál, který ohrozí dobrou pověst jedné značky, za který bude pykat pár obětních beránků a který bude chvíli živit bulvár. Já mám ale podezření, že tu jde o něco víc. Že jde o motiv a princip. Kupodivu o tom jsem se ale zatím nikde nedočetla ani řádku... Zato jsem se dočetla něco jiného. Totiž že kauza se zapíše do dějin jako kolosální podvod, že knokautuje akciové burzy a bude prý likvidační pro mnoho hráčů v automobilovém průmyslu. Dokonce jsem slyšela i jeden vpravdě hysterický komentář, že prý byla zásadně poškozena prestižní značka Made in Germany, celý německý průmysl, německý hospodářský růst a s ním i náš domácí hospodářský růst.

Kauza v mnoha ohledech připomíná legendární Enron. Enron Corporation byl americkou energetickou společností, jednou ze světových lídrů odvětví. Jeho akcie roky zažívaly neustálý růst. V roce 2001 ale náhle v jeho účetnictví začaly vyplouvat na povrch první podivné nesrovnalosti, až se nakonec ukázalo, že falšování účetnictví je dlouhodobé a záměrné. V roce 2002 společnost zbankrotovala. Hodnota jeho akcií propadla z 90 dolarů na 50 centů. A na akciový trh se nadlouho vkradla nedůvěra. Volkswagen a Enron mají mnoho podobného: I v tomto případě bylo falšování údajů dlouhodobé a promyšlené. I v tomto případě je propad akcií Volkswagenu drastický. I v tomto případě je nyní podezřívavost vůči celému automobilovému odvětví značná. Ale tím by podobnost asi tak končila.

Mezi Enronem a Volkswagemem je totiž jeden velký rozdíl: Enron měl především finanční problém, dlouhodobě šel ke dnu, ale umně to maskoval. Volkswagen má především morální problém (byť ho tento morální problém bude stát dost peněz: prozatím vyčlenil na sanaci škod 6,5 miliard eur). Enron přestal existovat; Volkswagen nejen že vesele existuje dál, ale dokonce ani nikdo nezpochybňuje kvalitu jeho vozů z pohledu uživatelské přívětivosti či spolehlivosti. Troufnu si tvrdit, že pokud by automobilka stahovala část svých vozů kvůli, dejme tomu, problému s brzdami, v očích spotřebitelů by ji to poškodilo víc. Ve skutečnosti prohřešek automobilky spočívá hlavně v tom, že se snažil obejít stávající tlak na zelenou politiku. A jsme u jádra věci. To je ten motiv, to je ten princip.

Zjišťuji, že málokdo v mém okolí zanechává menší ekologickou stopu než já. Jenomže vtip je v tom, že já se ekologicky chovám dobrovolně, protože chci, protože se mi to líbí. Ne proto, že mi to nějaká regulace nařizuje. Donutit lidi chovat se „správně“ tím, že jim to nakážeme, ne tím, že v to věří, prostě nefunguje.

Kdyby zelených šilenců nebylo, zcela dominující většina spotřebitelů by s prominutím kašlala na to, jestli jsou emise jejich auta takové či makové; mnohem víc by je zajímala spotřeba a výše jejich pojistky. Kdyby zelených trotlů nebylo, nedostal by Mezinárodní panel pro čistou dopravu (ICCT) do ruky hůl, kterou mohl Volkswagen bít. Ne, já se Volkswagenu nezastávám, podvádět se nemá a už naši předkové moudře říkali, že „kdo lže, ten krade, do pekla se hrabe“. Tvrdím ale, že bez umanutých zelených naivků, kteří jezdí do práce na kole, ale osmkrát za měsíc létají na kongresy o globálním oteplování a emitují při tom víc emisí, než majitel dvoulitrového Volkswagen-Transportera za rok, by se svět celkem jistě oteploval taky, ale s našimi auty bychom si užili víc srandy. Bez zelených hlavinek bychom se v létě nedusili alergií na řepku olejnou, Volkswagen by neměl motiv a nepodváděl by s měřením emisí a nemuseli bychom se teď bát, co když hysterické prognózy o zpomalení německého i našeho hospodářského růstu nejsou hysterické, ale realistické.

Ivan Brezina
ekolog a publicista

Podobný „skandál“ musel dřív nebo později přijít. Důležité je ale zdůraznit tři věci:

1. Běžný zákazník nebyl „podvodem“ nijak poškozen. Když sedíte v autě, je přece jedno, kolik to auto produkuje emisí. Jde vám jen o to, abyste bezpečně dojeli do cíle. Že vyšší emise zabíjejí lidi rakovinou a dalšími civilizačními chorobami? To možná platilo před třiceti lety pro tehdejší dvoutaktní motory bez katalyzátorů. Dnešní auta jsou technologicky už úplně někde jinde.

2. Vlastně nejde ani tak o průšvih Volkswagenu. Jistě, podvádět se nemá a skrytá úprava měření emisí je pro automobilku vážná věc. Jenže se ukazuje, že podobně to nejspíš chodilo i u jiných výrobců aut. Proč? Stále přísnější emisní normy vytvořily situaci, kdy to snad ani jinak nešlo. Motory kvůli nim narazily na technické hranice a automobilky se navíc dostaly pod silný ekonomický tlak. Možná by bylo možné vyrobit auto, které by mělo spotřebu půl litru naftu na tisíc kilometrů a produkovalo by jen tolik oxidu uhličitého jako jeho řidič při dýchání (záměrně přeháním). Takhle „superčisté“ auto by ale stálo tolik, že by si ho nikdo nekoupil.

3. Ve skutečnosti jsou tedy hlavním viníkem emisní aféry propagátoři neprokázané teorie antropogenního globálního oteplování. Tedy ekologické organizace typu Greenpeace a „politici klimatologové“. Tyhle dvě skupiny se tak dlouho zaklínaly údajnou změnou klimatu a strašily potenciálními riziky produkce oxidu uhličitého a dalších „nebezpečných“ plynů, až některé vlády přijaly absurdně přísné emisní limity neodpovídající současným pohonným technologiím při zachování únosných cen.

Automobilky to kvůli tomu dostalo do situace, kdy se musely rozhodnout: „Buď zavřeme krám, nebo budeme vyrábět dál, ale pak musíme podvádět.“ Je to asi stejná situace, jako když oběť vydírání vědomě lže vyděračům, že má jen málo peněz. Vzhledem k okolnostem je to prostě omluvitelná lež. A to samé platí i pro „kreativní nastavení softwaru“ v měřících emisí aut. Jen ti únosci mají v rukou zelené transparenty s nápisy: „Konec světa se blíží – přestaňte jezdit auty a pálit ropu a uhlí!“

Ivo Strejček
člen správní rady IVK

S přibývajícím časem se ukazuje, že problémy s emisemi nemá jen část motorů koncernu Volkswagen, ale rozdíl v „laboratorních“ a reálných emisích postihuje ▶

diesellové motory plošně napříč celým odvětvím. Znamená to tedy, že jde o problém systémový. Tudíž lze pouze těžko svádět vinu na jednotlivce či tým konstruktérů a manažerů jedné automobilky.

Problém totiž není tolik technologický, dokonce ani ekonomický, ale zejména v kontextu bujícího environmentalního státu - politický. Z toho vyvozují několik závěrů.

Pokud se takové jednání dá vůbec nazvat podvodem či klamáním spotřebitele, pak je to podvod či klamné jednání vynucené politikou boje s globálním oteplováním a s ním souvisejícím legislativním zeleným aktivismem. „Problém Volkswagen“ tedy ze všeho nejvíc považují za křiklavou výpověď o tragické nesmyslnosti doktríny environmentalismu, o katastrofálních důsledcích blouznivého boje s tzv. globálním oteplováním a o zhoubnosti ekologických regulací. V realitě tak můžeme sledovat další destrukci trhu zelenou levicovou ideologií.

Stejně tak, jak normálního běžného občana boj s globálním oteplováním zpravidla nijak nevzrušuje, neznám nikoho, kdo by při koupi nového vozidla zvažoval či dokonce upřednostňoval parametr emisí před cenou auta, jeho bezpečností, motorizací, výkonem, designem či spotřebou pohonných hmot.

Firma Volkswagen bude potrestána gigantickou finanční pokutou a bude čelit žalobám po celém světě. Peníze, které by investovala do vývoje, zdokonalování a zlepšování nesmyslně a zbytečně odplynou. Tato úvaha otevírá prostor ke spekulacím o tom, že za vším tím zeleným emisním blázněním také mohou být konkurenční ekonomické motivace i politické zájmy.

Je ale případ německé automobilky jediným viditelným a srozumitelným příkladem nesmyslnosti zelených regulací? A co solární a větrné elektrárny? A pokrytecký obchod s emisními povolenkami? A energetické štítkování domů? A zákaz žárovek?

Kéž by nám neaktuálnější příklad pomohl poodhalit tragickou zhoubnost environmentalního státu.

Lukáš Kovanda
hlavní ekonom finanční skupiny Roklen

Pohroma, která Volkswagen dostihla (ale která jej určitě nepoloží), může mít i světovou stránku. Když pomůže otevřít oči těm, kteří stále ještě bláhově věří, že do země zaslíbené vede cesta dlážděná stále novými regulacemi, stále objemnějšími a zároveň titěrnějšími – zabývajícími se kontraproduktivně i těmi nejmenšími detaily. Kauza Volkswagen přesně demonstruje to, nač

liberální ekonomové jako George Stigler nebo Sam Peltzman upozorňují celá desetiletí.

Prapříčinou problému je už Kjótský protokol. Lépe řečeno důslednost, s jakou se Brusel kdysi jal na něm lpět. Právě tento dokument spustil „zelenou vlnu“ stále objemnější environmentální regulatoriky, na niž evropský automobilový průmysl musel ze své přirozenosti reagovat. To, že mnozí evropští výrobci aut dokázali počáteční nevýhodu přetavit ve výhodu pro sebe sama (daňová a jiná zvýhodnění pro diesellová auta), a to přitom za cenu zhoršeného ovzduší, je svou demonstrací Peltzmanova efektu – výsledný efekt regulace se v realitě obrátil proti jejím zamýšleným cílům. Do dnešních dní se však nic nezměnilo. Co hůř, víra, že nás do země zaslíbené dovede stále objemnější regulace, je dnes snad ještě rozšířenější.

Ano, skandál Volkswagenu je příběh o neetickém chování jeho manažerských špiček, o jejich systematickém podvádění. Za to bude automobilka pykat. Jenže to je jenom pobočná linie většího příběhu, příběhu o často kontraproduktivní regulatorice Evropské unie. O kontraproduktivně vysoké míře korporativismu, který vystihuje Brusel jako máloco jiného. O bruselském deficitu demokracie a o netransparentnosti, které plynou z předchozího. O tom, že Evropské unii nevládne lid, ale lobbisté. Toto jsou fatální bolesti současné Evropy, které zásadně brzdí její ekonomický i společenský rozvoj a připravují scénu pro skandály typu toho, kterým si prochází Volkswagen. Scénu ovšem připravují ve jménu Dobra, jak jinak. Cesta do pekla je dlážděna dobrými úmysly. Je dlážděna regulací, která ovšem reguluje „jen“ lidi, ne anděly. Méně (regulace) by velmi často bylo více.

Ladislav Jaki
Institut Václava Klause

Environmentální politika EU není ničím novým. Je to zrovna aktuálně neúčinnější nástroj lobbistů, jak někomu zajistit zvýhodnění na trhu. Dříve se ke stejnému účelu používaly nástroje jiné a zase jiné se užívat budou, až zelený fanatismus vyjde z módy. Princip ale byl a zůstane stejný.

V roce 1993 jsem trávil několik týdnů ve Francii. Společníka mi dělal mimo jiné jeden (tehdy) mladý učitel, nadšený levičák a europeista. Horoval pro společnou evropskou politiku, protože to prý usnadní společný trh.

Třeba takové normy, povídá. Kdyby byly všude jiné zásuvky, měli by výrobci zařízení na elektrický pohon v každé zemi monopol. Tak mu povídám, že zásuvky se v Evropě

ustálily i bez nařízených norem, že na to stačí mezivládní dohody (pokud zařízení podléhá domácím normám) nebo sám zájem výrobců hledat si nové trhy. Ale on na to, že v tisících věcí jsou normy nejdůležitější a to poškozuje i spotřebitele, který se v nich pak nevzná.

Tehdy ale probleskla okrajovými médii kauza, která mi nahrála na smeč. Byla přijata norma závazná v ES pro rozměry nějakých přepravek nebo palet. A že to ohromně usnadní přístup různých výrobců na nové trhy a sníží náklady na přepravu. Jenže ono se pak zjistilo, že jediné existující linky, schopné vyrábět ony palety, fungují v době přijetí normy jen v Německu. A to se ti líbí, že tím získají náskok, než si je taky postavíte? Beztak si tu normu prosadili, povídám Dedému.

Od té doby jsem ho neviděl, tak nevím, jestli i dnes horuje pro Brusel a jeho závazné normy. Ale určitě už ví, jak takové normy vznikají. Navenek jako všeobecně prospěšné, za jejich protlačení ale vždy stojí nějaký zájem. S vypuknutím zeleného šílenství získaly tyhle metody ohromné pole působnosti. Jak může někdo protestovat proti přísnější ekologické normě? Co na tom, že její prosazení přinejmenším krátkodobě zajistí některému subjektu konkurenční výhodu.

I výrobci došli k názoru, že tuhle hru hrát musejí. Kdo neprosadí nějakou normu šitou sobě na míru, okrádá svou rodinu, dělají to přece všichni. Proč EU zavazuje obchodníky a výrobce tolika zdánlivě nesmyslnými a malichernými normami? Jsou tak potrhli? Ale kdepak. Nic není jen tak. Kdosi na tom vydělá. Ten připravený, ostatním to jen zvedne náklady. Je to ten nejlepší průmysl. Lobbying je už součástí podnikatelského záměru. Zájmové kanceláře v Bruselu jsou nejvíce prosperujícím odvětvím ekonomiky, velké firmy to ale často umějí i bez nich. A zaštitit se při tom ochranou planety, to je dnes zárukou úspěchu.

Někdo tento trend aktivně tlačí, někdo se rychle přizpůsobí. Zelený nátěr firmy a laciná aktivistická hesla místo klasické argumentace o poměru výkon/cena, to v atmosféře všudypřítomné agresivní ekologické propagandy nejen vytváří správný image u zákazníků, ale především lahodí oku všech regulátorů a kontrolorů.

Dokud se nestane malér. Dokud si některý konkurent neřekne dost. A nezaplátí si obědňáčku takové kontrolní akce, kterou pak nezastaví ani firma velikosti Volkswagenu. Že to je zrovna jedna z firem, která si přímo zakládala na zeleném image a tlačila konkurenty do drahých investic, není jen ironií osudu. A není ani pouze naplněním přísloví o jámě a do ní spadlém kopáčovi. Je peripetií, za níž bude vládnout stejný lobbistický mechanismus, jen povýšený na novou kvalitativní úroveň. Chvilí budou lidi mít v hlavě slogan: „Volkswagen. Das Problem.“

Chvilí budeme sledovat zdánlivé drama, jak v síti kontrolorů uvázla další ryba.

Ale zítra se zas probudíme do světa, ve kterém si bude mnout ruce ten, kdo o aféře věděl dřív, než ti, co se nechali nachytat. Trochu se přerozdělí karty, ale vše zásadní zůstane při starém. Dokud zelená norma bude dogmatem, o kterém se nepochybuje. Pak přijde nová záminka pro tvůrce norem. Dokud budou euronormy považovány za nástroj veřejného zájmu.

Jan Bartoň
technik

Těžké mraky zakryly značku VW a některé zprávy říkají, že má již koncern připraveno téměř 7 miliard eur na pokutu do USA. Podle jiných se prý podvádí hromadně a dělají to všechny značky.

Zprávy o dvacetinásobném či čtyřicetinásobném překročení emisních limitů za normálního provozu diesellových motorů v autech VW oproti údajům na zkušební jsou bezpochyby důsledkem politi-

ky utahování šroubů, tj. značné odchylky mezi přáním takřka nulových emisí škodlivin a technickými možnostmi diesellových motorů.

Motory VW obsahují chytrý software, který podle režimu provozu motoru pozná, že je motor testován (zkouška je podrobně normována, takže je pro IT pracovníka snadné takový „chytrý“ program připravit) a dojde zřejmě ke snížení množství paliva vstřikovaného do motoru a tím se ovlivní spalovací proces a měřené koncentrace škodlivin se sníží. Pravděpodobně se při testu neměří nebo nedostatečně měří výkon motoru, který by v případě škrtení paliva měl být samozřejmě menší, než je nominální výkon motoru. Na problém přišla malá skupinka amerických inženýrů, která se zaměřila na testování škodlivin z motorů aut během normálního provozu.

Případ VW je zářným příkladem toho, že je škodlivá nejen přemíra regulace ekonomiky, ale i „přepísknutá“ regulace technických norem. Podle politiků (i našich, jako je ministr průmyslu Jan Mládek) za tím může být „konkurenční boj“. Tento záměr nelze absolutně vyloučit. Případ také naznačuje, že tlak na snižování emisí dosáhl v případě

diesellových motorů zřejmě situace, kdy bez podvodů či triků nelze tyto emise splnit. Obdobné je to zřejmě i se spotřebou, kdy se běžnému motoristovi nedaří dosáhnout deklarované spotřeby paliva, a to ani při velmi šetrné jízdě.

Přesto bych diesellový motor nezatracoval. Moje auto má dvoulitr diesel, jezdím za pět litrů, a pokud se hodně snažím, dbám na pomalou akceleraci, dosáhnou i hodnoty 4,2-4,4 litru na sto kilometrů. Celá aféra by měla vést spíše k tomu, aby se emisní limity vrátily „na zem“. Připomíná to i atletické výkony z dob, kdy se ve vrhu koulí házelo daleko za 20 metrů a dnes jsou špičkové výkony o několik metrů kratší než kdysi. A příčina je jasná, někdejší anabolika jsou pod přísným dohledem a tak se již tolik neberou. Emisní limity navíc vznikají pod přímým vlivem zákonodárců, kteří často ani netuší, jaký motor mají v autě, které je vozí dnes a denně do práce. A právě jim „vděčíme“ za stále přísnější hodnoty emisních limitů, které pak „prodávají“ voličům. A jsem zase u politiky a boje za „záchranu klimatu“. Už zblbli i papeže. Podvody a potěmkinovskými vesnicemi klima určitě nechráníme. ■

Dokončení evropské hospodářské a měnové unie

Jan Skopeček
ekonomický analytik IVK

Hlavní představitelé dnešní Evropské unie Jean-Claude Juncker, Donald Tusk, Jeroen Dijsselbloem, Martin Schulz a překvapivě i „nezávislý“ centrální bankéř Mario Draghi sepsali politický dokument, resp. plán nesoucí název „Dokončení evropské hospodářské a měnové unie“. Dokument postrádá datum své publikace a není z něj zřejmé, pro koho byl primárně publikován, ani jak a kým bude projednáván. Dokument ale stojí za to pečlivě studovat a to z mnoha důvodů. Čtenáře jistě zarazí nehezka „bruselština“, kterou je dokument psán, ale mnohem více upoutá neschopnost jakékoliv reflexe dosavadního fungování eurozóny ze strany evropské politické elity. Naopak tradičně ambiciózní plány na ještě hlubší integraci nepřekvapí.

Nápadná zaslepenost

O neschopnosti realistického zhodnocení dosavadního fungování společné evropské měny svědčí už úvodní odstavec z první kapitoly dokumentu: „Euro je úspěšná a stabilní měna. Je společnou měnou 19 členských států EU a více než 330 milionů občanů. Poskytuje svým členům

cenovou stabilitu a chrání je před vnější nestabilitou.“ Míra takové zaslepenosti a neschopnosti přijmout realitu je jen těžko uvěřitelná. Eurozóna za celou dobu svého trvání nenaplnila – a kvůli strukturálním ekonomickým rozdílům svých členů ani nemohla naplnit – očekávání svých tvůrců, tedy přinést Evropě vysoký hospodářský růst a přispět ke sblížení ekonomické úrovně svých jednotlivých členů. Namísto toho se v průměru ekonomická výkonnost členských zemí v posledních letech s eurem snižovala a k žádnému sblížení (konvergenci) ekonomik nedošlo. Pod centrálně vytvářenou jednotnou měnovou politikou pro všechny členské státy se ještě více obnažily strukturální rozdíly jednotlivých ekonomik, zejména tzv. severního a jižního křídla eurozóny. Jakou – autory zmiňovanou – stabilitu přineslo euro například Řecku, jsme mohli a můžeme pozorovat v přímém přenosu poměrně dlouhou dobu.

**Míra takové zaslepenosti
a neschopnosti přijmout realitu
je jen těžko uvěřitelná.**

Neschopnost reflexe fungování eurozóny nahrazují autoři dokumentu dalšími a dalšími návrhy a nápady, jak její fungování do budoucna vylepšit. K lépe fungující eurozóně ale v souladu s jimi zastávanou ideologií europeismu existuje vždy jen jedna

cesta, a to cesta větší harmonizace, hlubší koordinace hospodářských politik a dalšího přesunu suverenity z národní úrovně na úroveň evropskou. Tedy cesta, kterou postupuje Evropská unie dostatečně dlouho na to, abychom mohli říci, že to byla cesta do slepé uličky. Autoři dokumentu však rozhodně tuto cestu opustit nechťejí. Píší, že „Euro je víc než jen měna. Jde o politický a hospodářský projekt. Všichni členové se jednou provždy vzdali dřívější národní měny a trvale sdílejí svrchovanost v měnových záležitostech s ostatními zeměmi eurozóny.“

**Jedno se ale musí autorům
textu v této souvislosti přičíst
k dobru. Alespoň otevřeně
a explicitně říkají, že má eurozóna
prostřednictvím hospodářské
unie, finanční a fiskální unie
směřovat k unii politické, neboli
k evropskému superstátu.**

Dostatečně jasně nám tím říkají, že nehodlají opustit základní imperativ ideologie europeismu, a sice že v evropské integraci existuje pouze jeden jediný směr a jakákoliv cesta zpět není možná. To ostatně vidíme i při řešení tzv. řecké krize, kde nejlogičtější – a pro Řecko jediný nadějný – krok, tedy opuštění eurozóny, nebyl evropskými politickými elitami vůbec připuštěn. Jedno se

ale musí autorům textu v této souvislosti přičíst k dobru. Alespoň otevřeně a explicitně říkají, že má eurozóna prostřednictvím hospodářské unie, finanční a fiskální unie směřovat k unii politické, neboli k evropskému superstátu. Politická unie byla samozřejmě cílem všech evropeistů, ale otevřeně se to donedávna leckterí báli říkat nahlas.

Evropští plánovači

Evropskou hospodářskou a měnovou unii připodobňují autoři dokumentu k domu, který se stavěl po celá desetiletí, ale není úplně dokončen. Když zasáhla bouře, musely se prý rychle zabezpečit zdi a střecha. Nyní je nejvyšší čas posílit jeho základy, tzn. udělat HMU takovou, jaká má být. A jak má hospodářská a měnová unie podle evropských politických elit vypadat? „HMU má být prostorem prosperity založeným na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, konkurenceschopném sociálně tržním hospodářstvím směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku.“ Společenského pokroku u nás chtěli v dobách komunismu dosahovat prostřednictvím pětiletok i naši soudruzi. Je příznačné, že novodobí evropští plánovači narýsovali cestu k dokončení evropské hospodářské a měnové unie do třech fází. Jen plánují, na rozdíl od našich někdejších soudruhů, deset let dopředu.

Za poznámku stojí použití termínu *sociálně tržní hospodářství*, což v praktické rovině znamená, že si evropský mainstream nepřeje v EU čisté tržní hospodářství. Již stávající evropský ekonomický a sociální model je velmi vzdálen tomu, co se standardně chápe pod pojmem tržní ekonomika. Bobtnající evropské sociální systémy, neflexibilní trhy práce, regulace všeho možného i nemožného, schodkové veřejné finance kumulující vysoké státní dluhy, to je realita dnešních evropských ekonomik, která je rozhodně vzdálená modelu tržní ekonomiky. Pokud se autorům dokumentu podaří své návrhy k dokončení evropské hospodářské a měnové unie prosadit, od modelu tržní ekonomiky nás vzdálí ještě více.

Nedůvěra ve schopnost tržní ekonomiky generovat ekonomický růst se u autorů projevuje nejen tím, že není v dokumentu zmíněno ani slovo o potřebě deregulace evropských ekonomik, omezení státních intervencí a veřejných výdajů, ale zejména tím, že k dosažení růstu a zaměstnanosti zcela vážně navrhuje vytvoření systému orgánů pro konkurenceschopnost nebo silnější koordinaci hospodářských politik. Jinými slovy ještě více byrokracie a ještě více centralizace má pomoci dnešní přecentralizované a přebyrokratizované EU k růstu. Protože evropské politické elitě překážejí v jejich cestě za evropským superstátem dosavadní zbytky národních, autonomních politik, navrhuje se v dokumentu, aby orgány pro konkurenceschopnost vytváře-

ly všemi členskými státy byly nezávislými subjekty. To patrně znamená, že by neměly podléhat vůli národních politiků, tedy v konečném důsledku občanům. Vzdálenost občana od rozhodování se tím opět jen zvětší a již tak obrovský demokratický deficit EU prohloubí.

Demontáž národního státu

Snaha o větší centralizaci, harmonizaci a nárokování si dalšího přesunu suverenity z národní na evropskou úroveň se prolíná celým dokumentem. Autoři dokumentu doslova uvádějí: „Aby se z eurozóny postupně stala skutečná hospodářská a měnová unie, je zapotřebí upustit od systému pravidel a pokynů určených pro tvorbu vnitrostátních hospodářských politik a vytvořit systém většího sdílení svrchovanosti v rámci společných institucí, z nichž většina již existuje a může tento úkol začít postupně plnit. V praxi to bude vyžadovat, aby členské státy souhlasily se stále častějším společným rozhodováním o jednotlivých částech svých vnitrostátních rozpočtů a hospodářských politik.“ To je naprosto jasný návod na demontáž zbytků suverenity národních států a likvidace instituce národního státu jako takového.

Nedůvěra ve schopnost tržní ekonomiky generovat ekonomický růst se u autorů projevuje nejen tím, že není v dokumentu zmíněno ani slovo o potřebě deregulace evropských ekonomik, omezení státních intervencí a veřejných výdajů.

V dokumentu se objevují i návrhy dílčí, konkrétnější, nicméně z hlediska našich národních zájmů rovněž neakceptovatelné. Neměli bychom se přitom nechat uchláchnout autory textu, že jde primárně o opatření týkající se členů eurozóny. Česká republika, jako členská země EU a člena

hospodářské a měnové unie s dočasnou výjimkou pro přijetí eura, se bude změna architektury hospodářské a měnové unie týkat velmi. Z dílčích návrhů ohrožujících zájmy ČR lze například zmínit společný základ daně z příjmů právnických osob, což je první krok k harmonizaci této daně na nadnárodní úrovni. Vzhledem k míře zdanění ve Francii a Německu, tedy v nejmocnějších státech EU, by to znamenalo růst daňového zatížení korporací podnikajících v ČR. Dalším pro ČR nebezpečným návrhem je dokončení jednotného bankovního dohledu a bankovní unie včetně zavedení společného systému pojištění vkladů a společného mechanismu řešení krizí. Náš bankovní dohled přitom nefunguje špatně a ztráta pravomocí regulovat „dcery“ zahraničních bank by mohla stabilitu našeho dnes zdravého bankovního systému ohrozit. Společné pojištění vkladů pak není nic jiného než ručení našich střadatelů za toxická aktiva bank v jiných zemích.

V dokumentu bychom našli další neakceptovatelné návrhy, které každého zastávce národních států, tržní ekonomiky a skutečné parlamentní demokratické politiky musejí děsit. Takto nastíněná a naplánovaná cesta k evropské politické unii, tedy k evropskému superstátu, není „pouhou“ politickou představou jednoho z proudů evropské politiky, který by v Evropě čelil stejně silnému konkurenčnímu proudu či politické opozici. Jde o pozici dnešních hlavních politických představitelů EU, kteří mají moc a prostředky tyto představy uvést v život. A také je aktivně v život uvádějí. Jde o politické představitele, kteří svoji legitimitu čerpají od mainstreamových evropských stran, levicových i kvazipřavicových. Naši sociální demokraté, lidovci, TOP09 a ANO do tohoto evropského mainstreamu patří a na demontáži národních států se tak přímo podílejí.

*Politický komentář IVK č. 39
k dokumentu Evropské komise „Dokončení evropské hospodářské a měnové unie“*

Předplatné na rok 2015

**institut
VÁCLAVA
KLAUSE**

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.
Studentské předplatné 330 Kč.

Kdo si objedná předplatné ve druhé polovině roku, obdrží všechny publikace vydané od počátku roku 2015.

predplatne@institutvkc.cz